

## NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke: *Rogaland*Tilleggsspørsmålnr. *7 Skav*Herad: *Torsund*Emne: *Skav*Bygdelaag: *Esjedal*Oppskr. av: *M. G. Mikkelson*Gard: *frø Esjedal*(adresse): *Helle i Høyfjord*G.nr. *48* Br.nr. *11*

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

## SVAR

- 1 Kan ikkje segja at eg nokon gong har høyrte at det vart betalt meir for ei kvi som hadde fått skav eller ei som ikkje hadde fått det. Men det var på jamnan sagt at ei kvi som fette skav med måte var for det meiste hiveligare, enn ei som ikkje hadde fått.
- 2 Her aldri høyrte gjete at skavet hadde noko vakkert på kjøtet, anten til det gode eller vonda. Men det vart heldt føre at fløyten vart tjukkare og at ein fette meir smør med ein gular og meir rommarlige let av mjølkei dersom kyrne hadde fått skav.
- Her i bygdi har me ei regel som segjer:
- "Vier velte  
Selja svelte  
Ask gjer kinnå rask  
Rindin reiser  
Hegg legg mang i legg  
Også fjøder,  
men Alm er så god som halvm".
- 3 Her ikkje høyrte noko om at mjølkei på ei kvi som hadde fått skav var fette for halvm og gisar, men til mylende lam vart det



raust at den var færlig. Det gælte skov i det heile  
ikkje berre einshilde herdag.

4. Med omsyn til kor mykje ein kunde skava, kan  
eg ikkje gjera opp noka fast mål, då det rymsa  
mykje etter som høymengdi var og etter som  
vinteren var lagslig til å få fram „skav-veden“  
Men eg kan segja at eg vinteren 1923 kjende heim  
kring 30 lass med kaggje. skavved. Då fekk kyrne  
vanligvis skav ein gang om dagen. til kvelds, på  
etthjuls vinteren. Den vinteren hadde me vel 5 kyr  
og 1 krige.

Slaggen var helden for å vera god skav, men  
var vond å skava då den var so vond med å  
leggja eit reigt slinn på ~~skav~~ skavljæn,  
derom den ikkje var rers kvass.

5. Skavljæn var for det merke ein ittsliten  
stittorveljæ, ein avbroten sliten logorveljæ  
kunde og brukbart. So måtte ein ha „Skavhøvl“  
Det var ein stam, inne i stova sette ein den på  
galvet og opp under ein bjelke so den stod  
støtt.

På ein skov helst ein skavljæn (skavljæn  
en var „fella“ med ei høgfille so kring 10 cm  
på „tjæst“ og utover for at ein ikkje skulde  
stjeva seg) i høgre handi studd til høgre kneel  
og odden på skavljæn studd seg til skav. høvl  
Skavhøvl helst ein i vinstre handi og drog det  
fram under ljæn.

Det var ein stor kjennet til å vera god til å  
skava. Både kinder laust vera i stadig rørsle, det  
måtte passast på at ein ikkje smidde for fort  
for då vart skavblottene for breide og tjukke,  
og so var det å passa på at det ikkje kom for  
mykje fe med. Og so måtte ein heller ikkje  
„sløsa“ med skavveden, og skava for lett heller.



Den avskavne buktyggj var kalla "Sjevell"  
 Kor der rinkelten var millom skavljen og  
 og den tygg ein skor er ikkje godt å regje  
 då den skifta millom kor bestag ein skor  
 og handteiken på det.

Skavljen künde ikkje nyttast til iit-  
 holing av aures eller skjeler, til det var brukt  
 "grabejern" (Turskajarn) eller "Skjersaks" eller  
 "Holskav'l".

6. Sja 5. Nei skavhellen var ikkje brukt til  
 akse enn til skaving.

7. Var det no at det var lite skavnes for aine  
 no fekk dei hoggja hjå dei som hadde mair  
 enn dei hong. Noka reis betaling for dette  
 var det ikkje. Det var helst aine med arbeid  
 i staden.

8. Kjennes ikkje til det.

9. Her var ingen almenning.

10. Dei hadde sine egne skogteiger.

11. Nei! og kan ikkje skriva noko om det.

12. Nei!